

WIĄZKI ZADAŃ

Material ćwiczeniowy, przygotowany przez uczestników zajęć z 28 stycznia 2019 roku.
Temat warsztatów: Retoryka w szkole podstawowej z elementami wiązek zadań.

Poprawki i uwagi (na czerwono) naniesione przez prowadzącą zajęcia – Annę Kondracką-Zielińską)

TEKST 1: DO DYREKCJI MUZEUM W LÓWR, ZAGRANICĄ

(1) Niniejszym donoszę, że mam dla Dyrekcji niespodziankę. (2) Przy kopaniu na działce wykopałem dwie ręce w stanie dobrym, z kamienia. (3) Orientuję się, że Dyrekcja jest w posiadaniu starożytnej rzeźby greckiej bogini Wenus Zmilo. (4) Dyrekcja nie zaprzeczy, bo są świadkowie. (5) Wyżej wzmiankowana rzeźba nie ma rąk, bo jej brakują. (6) Ja o tym wiem z dobrego źródła. (7) Sytuacja teraz jest taka, że ja te ręce znalazłem. (8) Mogę te ręce dostać Dyrekcji za uiszczeniem opłaty pocztowej przy odbiorze. (9) Za to proszę Dyrekcję o spełnienie moich życzeń. (10) Moje życzenia są takie: Wycofanie obcych wojsk z terenu mojego kraju. (11) Rozpisanie wolnych wyborów do Sejmu drogą powszechnego głosowania. (12) Niezwłoczne zaopatrzenie nas w mydło, buty i pastę do zębów. (13) Jeżeli Dyrekcja nie może tego załatwić sama, to niech się porozumie z Narodami Zjednoczonymi. (14) Im chodzi o kulturę światową i jest jasne, że albo bogini będzie dalej bez rąk, albo już będzie z rękami. (15) Dla mnie osobiście proszę za fatygę o wysłanie mi puszki kawy mielonej w proszku marki Nescafe. (16) Proszę o wysłanie przesyłką poleconą, bo kradną. (17) Z wyrazami poważania Sławomir Mrożek – polak.

S. Mrożek, *Małe prozy*, Kraków 1990.

GRUPA „CYBER”, KLASY 4–6

Kształcenie literackie i kulturowe

- Wskaż w tekście wstęp, rozwinięcie i zakończenie. [Podaj numery zdań]
- Określ, kto jest nadawcą, a kto odbiorcą tekstu.
- Co – na podstawie wypowiedzi narratora – można ~~o nim~~ powiedzieć o bohaterze listu (nadawcy)?

Kształcenie językowe

- Podkreśl w tekście rzeczowniki (nazwy własne), w których dostrzeżasz błąd ortograficzny. Zapisz do zeszytu ich poprawną formę.
- Ułóż z tymi wyrazami zdania pojedyncze.

Samokształcenie

- Wyszukaj w słowniku ortograficznym zasady pisowni nazw własnych i utrwali je (praca na lekcji). [Wyszukaj w słowniku ortograficznym zasady pisowni nazw własnych i wytłumacz, na czym polega błąd w następujących wyrazach: polak; Lówr; Wenus Zmilo; Zagranicą]
- Wyszukaj w dostępnych źródłach informacje o rzeźbie z Milo i jej zdjęcie. Podaj źródło, z którego korzystałeś.

Tworzenie wypowiedzi

- Opisz rzeźbę Wenus z Milo. [W ilu słowach? Zdaniach? – doprecyzować]
- Na podstawie tekstu ~~Wykorzystaj tekst~~ Sławomira Mrożka i zredaguj list zgodnie z jego formalnymi wyznacznikami. [Kto ma być adresatem? Styl oficjalny czy nieoficjalny? – doprecyzować]

GRUPA „RODO”, KLASY 7–8

Kształcenie literackie i kulturowe

- W 3 zdaniach przedstaw treść utworu.
- [Znajdź w dostępnych źródłach informacje na temat wspomnianej w tekście rzeźby. – co dalej z tym zrobić? Doprecyzować (np.: przygotuj prezentację, omów). Polecenie chyba lepsze do Samokształcenia]

Kształcenie językowe

- Popraw błędy ortograficzne występujące w tekście i podaj zasady ich pisowni. [Wyszukaj wyrazy zapisane z błędami ortograficznymi, popraw je, wyjaśniając przy tym zasadę ortograficzną]
- Popraw błędy językowe w tekście. [Może raczej: wypisz z tekstu po jednym przykładzie błędu składniowego, stylistycznego i interpunkcyjnego, zapisz poprawnie i wyjaśnij, jaka była przyczyna jego powstania/jaka zasada, norma została złamana. Ważne: mają to być błędy inne niż ortograficzne]
- Popraw błędy interpunkcyjne w tekście.
- Przekształć mowę niezależną w zależną. Pamiętaj o poprawnym zapisie. [Podać przykład z tekstu, który ma ulec przekształceniu]
- Znajdź zwroty grzecznościowe. [I co dalej z nimi zrobić? Wypisać? W jakim celu?]

Samokształcenie

- W jakich dostępnych źródłach znajdziesz informacje na temat tej rzeźby. [Wskaż trzy różne, opisz je, podając następujące elementy: autor, tytuł, miejsce zamieszczenia, rok wydania, wydawnictwo]
- Wskaż słownik [ogólna nazwa czy tytuł słownika?], w którym znajdziesz poprawną pisownię wyrazów, zapisanych w zdaniu:..... [brak zdania?]

Tworzenie wypowiedzi

- Wyszukaj środki retoryczne i podaj ich funkcje. [W takim brzmieniu – chyba raczej do Kształcenia literacko-kulturowego. Do tworzenia proponuję: Napisz odpowiedź na zamieszczony list, w którym zaproponujesz warunki zwrotu rąk Wenus, ustal termin spotkania i przekazania rąk, zaproponuj zadośćuczynienie dla autora listu]
- Napisz streszczenie tekstu. [w ilu słowach/zdaniach?]
- Napisz ogłoszenie o znalezionych elementach rzeźby.
- Ułóż 4 pytania do tekstu. [np.: rozpoczynające się od słów: kiedy, gdzie, co, dlaczego?]

GRUPA „SŁONECZKA”, KLASY 4–6

Kształcenie literackie i kulturowe

- Wyjaśnij jednym zdaniem, o czym jest tekst.
- Kto jest nadawcą i odbiorcą? [Gdy uczeń odpowie jednym słowem o każdym – to będzie dobrze? Doprecyzować polecenie, np.: Opisz nadawcę i odbiorcę. Zamieść informacje o tym, kim są, co ujawniają o sobie, co mówią o nich zastosowane formy językowe]
- Zapisz w punktach życzenia Sławomira Mrożka skierowane do Dyrekcji.

Kształcenie językowe

- Wypisz z tekstu po 5 przymiotników, czasowników i rzeczowników. [Czy coś dodatkowo z nimi zrobić? Np.: odmienić?]
- Sprawdź poprawność zapisu podkreślonych wyrazów (Lówr, Zmilo, polak).
- Odmień przez przypadki następujące wyrazy: Polak, Dyrekcja, muzeum w l. poj. i mn.

Samokształcenie

- Poszukaj w dostępnych źródłach informacji o rzeźbie *Wenus z Milo*.

Tworzenie wypowiedzi

- Napisz zaproszenie na wystawę.
- Napisz ogłoszenie o poszukiwaniu rąk brakujących do rzeźby *Wenus z Milo*. W swojej pracy zawrzyj elementy ogłoszenia.
- Na podstawie reprodukcji opisz rzeźbę.

GRUPA „BIEDRONECZKI”, Klasa – nie podano

Kształcenie literackie i kulturowe

- W jednym zdaniu określ tematykę tekstu.
- Wymień 3 cechy osoby mówiącej w tekście.
- Napisz, kim jest nadawca i odbiorca w tekście. [Na podstawie informacji z tekstu opisz nadawcę i odbiorcę]

Kształcenie językowe

- Wypisz wszystkie niepoprawnie zapisane wyrazy. Dopisz poprawną formę oraz nazwij rodzaj błędu.

Samokształcenie

- Z jakiego słownika skorzystasz, sprawdzając poprawną pisownię błędnie zapisanych wyrazów? [Doprecyzować, czy mają ogólnie nazwać typ słownika czy też podać jego tytuł]

Tworzenie wypowiedzi

- Napisz ogłoszenie o znalezieniu rąk z kamienia. [Pamiętaj o podaniu wszystkich ważnych informacji oraz odpowiedniej formie językowej]
- Napisz odpowiedź Dyrekcji Muzeum na zamieszczone pismo.

MOJE PROPOZYCJE ZADAŃ (Anna Kondracka-Zielińska)

Kształcenie literacko-kulturowe

- Określ gatunek tekstu i nazwij jego cechy.
- Omów funkcje elementów konstrukcyjnych utworu: tytuł, zwrot do adresata, podpis.
- Określ problematykę utworu.
- Nazwij wrażenia, jakie wywołuje tekst. Uzasadnij swoje zdanie.
- Określ rodzaj tekstu, a następnie uzasadnij swoją odpowiedź:
 - publicystyczny;
 - informacyjny;
 - reklamowy.
- Odróżnij informacje o faktach od opinii [zaznacz właściwą rubrykę]:

	F	O
<i>Przy kopaniu na działce wykopałem dwie ręce w stanie dobrym, z kamienia.</i>		
<i>Im chodzi o kulturę światową.</i>		
<i>Ja o tym wiem z dobrego źródła.</i>		
<i>Dyrekcja nie zaprzeczy, bo są świadkowie.</i>		
<i>Jeżeli Dyrekcja nie może tego załatwić sama, to niech się porozumie z Narodami Zjednoczonymi.</i>		

- Wskaż w tekście elementy ironii i określ jej funkcję.
- Jaki kontekst może być przydatny w interpretacji tekstu Mrożka? Wybierz jeden i uzasadnij odpowiedź:
 - społeczny;
 - historyczny;
 - biograficzny;
 - historyczny.

Kształcenie językowe

- Nazwij następujące części mowy: dla dyrekcji, to, się, że, niezwłoczne.
- Podane wyrazy (*wysłanie, rozpisanie, uiszczenie*) to przykład:.....
Zaznacz w każdym temat i formant, określ kategorię znaczeniową.
- Określ rodzaj związku wyrazowego (związek rządu, zgody, przynależności) w następujących przykładach: *kawa mielona w proszku, Narody Zjednoczone, przesyłka polecona*.
- Tekst reprezentuje oficjalną/nieoficjalną odmianę polszczyzny. Podkreśl właściwą odpowiedź i ją uzasadnij.
- Przekształć zdania złożone w zdania pojedyncze:
 - *Wyżej wzmiankowana rzeźba nie ma rąk, bo jej brakuje.*
 - *Proszę o wysłanie przesyłką poleconą, bo kradną.*
- Przekształć zdania pojedyncze w zdania złożone:
 - *Mogę te ręce dosłać Dyrekcji za uiszczeniem opłaty pocztowej przy odbiorze.*
 - *Za to proszę Dyrekcję o spełnienie moich życzeń.*

Tworzenie wypowiedzi

- Opowiedz o wydarzeniach opisanych w tekście z perspektywy Wenus.
- Przekształć tekst Mrożka na dialog bohatera (np.: na rozmowę telefoniczną) z pracownikiem muzeum.
- Napisz opowiadanie, w którym przedstawisz ciąg dalszy opisanej sytuacji.

Samokształcenie

- Zbierz informacje z dostępnych źródeł na temat antycznych dzieł sztuki, które można obejrzeć w twoim mieście/regionie.
- Zredaguj notatkę na temat rzeźby, zawierającą informacje o jej pochodzeniu, rozmiarach, materiale, historii.

TEKST 2: NIEPOKOI TO

(1) Jeden z popularnych portali internetowych zaproponował swoim użytkownikom zestaw ikonek, za pomocą których mogą oni wyrażać stany emocjonalne: radość, złość, przykrość, zaskoczenie oraz dwie postawy: „lubię to” i „kocham to”. Proste? Chyba aż za bardzo.

(2) Podstawowy zestaw ludzkich emocji stanowi „uniwersalna szóstka”, którą tworzą: radość, smutek, zaskoczenie, wstręt, złość i obrzydzenie. Zarówno komunikowanie ich, jak i percepcję człowiek ma przypisane biologicznie – już maleńkie dzieci komunikują swoje podstawowe emocje w taki sam sposób jak dorośli, chociaż nikt nie uczył ich ekspresji mimicznej.

(3) Warto pamiętać, że wspomniana „szóstka” to emocjonalny elementarz. Z jego znajomością przychodzimy na świat, jednak z biegiem lat kilka fundamentalnych stanów emocjonalnych powoli w naszym umyśle zaczyna tworzyć zdumiewające i liczne odcienie, przy pomocy których oddaje się całą złożoność sfery emocjonalnej jednostek czy nawet całych grup społecznych.

Ironia, współczucie, zazdrość, melancholia to tylko niektóre spośród emocji towarzyszących nam każdego dnia. Jak wyrazić te złożone doznania przy pomocy kilku emotikonów? Nie da się tego zrobić bez szkody dla jakości komunikacji społecznej. Ograniczanie opisu etapów emocjonalnych do kilku emotikonów może stworzyć iluzję, że świat ludzkich przeżyć i doznań jest bardzo prosty. A przecież wystarczy otworzyć dobrą książkę, by przekonać się, jak dalekie od prawdy byłoby takie twierdzenie. Problem jednak w tym, że w dobie łatwej i dobrej rozrywki książki otwierane są coraz rzadziej. Długą opowieść o życiu zastępują krótkie komunikaty o bieżących, często pozornie ważnych zdarzeniach, którym towarzyszą chwilowe emocje.

(4) Posługiwanie się emotikonami może skutkować nie tylko zubożeniem komunikacji społecznej. Wiemy, że już sama obecność guzika prowokuje do naciskania go. Często korzystanie z podobnych funkcjonalności wykształca w nas kolejny niepotrzebny nawyk konsumencki: zajmowanie stanowiska wobec... wszystkiego. Nieustannie wszystko komentując, można odnosić wrażenie, że wokół nas nie ma spraw ważnych i nieważnych – wszystkie są jednakowo ważne, skoro zachęca się nas do poświęcania im uwagi.

(5) Nasz umysł jest codziennie zaśmiecany setkami informacji bez większego znaczenia. Rodzą się więc pytania: Czy rzeczywiście muszę zajmować stanowisko w tylu sprawach? Czy rzeczywiście reszta cyberświata nie zaśnie, dopóki nie zapozna się z moimi opiniami? A może, zamiast klikać ikonki z myślą o setkach półanonimowych cyberznajomych, zorientujemy się, czy ważne dla nas osoby w realu nie oczekują naszego stanowiska w istotnych dla nich sprawach. Kliknięcie nawet kilkudziesięciu ikonek „lubię to” nie da takiej satysfakcji, jaką może dać życzliwie wyrażona opinia w żywej, bezpośredniej rozmowie z drugim człowiekiem.

T. Kozłowski, *Niepokoi to*, „Charaktery” 2016, nr 4

GRUPA „CYBER”, KLASY 7–8

Kształcenie literackie i kulturowe

- Nadaj tytuł każdemu z akapitów.
- Określ główny temat tekstu.
- Określ gatunek literacki oraz wymień jego cechy.

Kształcenie językowe

- Wypisz z akapitu.... [Należy podać numer akapitu] czasowniki i uporządkuj je ze względu na formę [Nazwij/określ formę].
- Wyszukaj w tekście pięć rzeczowników nazywających czynności, do każdego podaj wyraz podstawowy, **określ kategorię znaczeniową**.
- Synonimy/antonimy [Podaj – ile? – synonimów/antonimów do następujących wyrazów:....]
- Cudzysłów (funkcja), wielokropek, myślnik. [Określ funkcje następujących znaków interpunkcyjnych – albo podać przykłady z tekstu i na ich podstawie zadać pytanie]

Tworzenie wypowiedzi

- Napisz streszczenie tekstu.
- Napisz argument potwierdzający Twoje stanowisko wobec podejmowanego przez autora tematu.
- **Napisz** mowę w obronie emotikonów.
- **Napisz** artykuł do gazety o przemocy w języku.
- **Napisz** rozprawkę na następujący temat: ~~ostatnie zdanie tekstu~~. *Kliknięcie nawet kilkudziesięciu ikonek „lubię to” nie da takiej satysfakcji, jaką może dać życzliwie wyrażona opinia w żywej, bezpośredniej rozmowie z drugim człowiekiem.*

GRUPA „BIEDRONECZKI”, KLASY – nie podano

Kształcenie literackie i kulturowe

- Wyjaśnij, jakie zagrożenie według autora tekstu niesie ze sobą posługiwanie się emotikonami.
- Określ gatunek literacki i wskaż jego cechy.

Kształcenie językowe

- Wypisz z tekstu trzy przykłady wyrazów złożonych. Określ ich typy, wyjaśnij pisownię.
- W podanym zdaniu [przykład tego zdania] wskaż imiesłów i określ jego typ.
- Określ funkcję pytań zastosowanych w tekście.
- Dopisz ~~po-3~~ [Czy będą w stanie tyle wskazać? Może lepiej nie określać wymaganej liczby?] synonimy do wyrażenia *uniwersalna „szóstka uczuć”*.

Samokształcenie

- Wymyśl swoją galerię emotikonów [maksymalnie np.: 5] i podaj przykłady sytuacji, w jakich je zastosujesz.

Tworzenie wypowiedzi

- Stosować emotikony czy nie? – napisz rozprawkę, w której przedstawiś swoje stanowisko oraz dwa argumenty na jego poparcie.
- Napisz mowę w obronie emotikonów.

GRUPA: „SŁONECZKA”, KLASY 7–8

Kształcenie literackie i kulturowe

- Określ temat artykułu i wyjaśnij, czego dotyczy.
- Wyszukaj w tekście neologizmy i wyjaśnij ich znaczenie.
- Do jakiego gatunku dziennikarskiego zaliczysz tekst? Nazwij go, następnie podaj jego cechy.

Kształcenie językowe

- Pisownia partykuły „nie” z różnymi częściami mowy. [Na podstawie zamieszczonych przykładów wyjaśnij zasady pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy: nie tylko; niektóre; nieustannie; nieważne; nie ma]
- Wypisz z tekstu przykłady zdań współrzędnie i podrzędnie złożonych. Sporządź ich wykresy.
- Podaj synonimy i antonimy do wyrazów określających uczucia i emocje: radość, zaskoczenie, wstręt, złość.
- Określ, w jakim stylu napisany został artykuł.

Samokształcenie

- Poszukaj w czasopismach artykułów o przemocy językowej. Oceń stanowisko autora i ustosunkuj się do niego wyraż swoją opinię.

Tworzenie wypowiedzi

- Zajmij stanowisko na temat krytyki umieszczanej na portalach internetowej, sformułuj także dwa argumenty na poparcie swojego stanowiska. Zapisz je w formie zdań pojedynczych.
- Napisz artykuł do gazety o przemocy językowej.

- Napisz rozprawkę na temat: *Kliknięcie nawet kilkudziesięciu ikonek „lubię to” nie da takiej satysfakcji, jaką może dać życzliwie wyrażona opinia w żywej i bezpośredniej rozmowie z drugim człowiekiem.*

MOJE PROPOZYCJE ZADAŃ (Anna Kondracka-Zielińska)

1. Napisz mail do koleżanki/kolegi, żeby przekonać ją/jego o wyższości komentarza i dialogu nad klikaniem emotikonów. W uzasadnieniu podaj 2–3 argumenty.
2. Odpowiedz na następujące pytania do tekstu (wykonaj zamieszczone zadania):
 - Jakie skutki wywołują emotikony?
 - Czym zastąpisz emotki?
 - Nazwij części mowy w zamieszczonym fragmencie: *zamiast klikać ikonki z myślą o setkach półanonimowych cyberznajomych.*
 - Wyjaśnij, odpowiednikiem jakiego stanu jest niechęć/wstręt? Podaj synonim do tego słowa.
 - Jaka jest opinia autora na temat posługiwania się emotkami (pozytywna czy negatywna)? Uzasadnij swoją odpowiedź.
 - Dlaczego według autora emotki mają wpływ na jakość relacji społecznych? Zacytuj fragment.
 - Dlaczego emotki zachęcają/nie zachęcają (do czego)?
 - Wyjaśnij, jaką funkcję pełnią w tekście pytania retoryczne.
 - O jaką emotkę można wzbogacić dostępny zbiór (jakiej emotki brakuje Twoim zdaniem)?
3. Napisz oficjalny list do portalu internetowego w celu wprowadzenia nowej emotki. Uzasadnij konieczność jej wprowadzenia.
4. Jakie środki językowe występują w akapicie 3? Nazwij, podaj przykład i określ jego funkcję.
5. Uzasadnij, że ostatni akapit jest podsumowaniem całego tekstu.
6. W zamieszczonych wyrazach wskaż: temat, formanty, wyraz podstawowy/pochodny, nazwij kategorię znaczeniową i formalną (strukturalną): *cyberprzemoc, cyberznajomości, cyberświatowy.*
7. Nazwij rodzaje następujących związków frazeologicznych i wyjaśnij ich znaczenie: *klikanie ikonek, wyrażać opinię, emocjonalny elementarz, obecność guzika prowokuje do naciskania go.*
8. Zacytuj (lub sformułuj swoimi słowami) tezę artykułu, sformułuj argumenty, a następnie wnioski.
9. Napisz przemówienie, w którym zachęcisz do nieużywania emotikonów.

Opracowanie: Anna Kondracka-Zielińska